

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4505/2021
16.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца „Директна банка“ а.д. Крагујевац, као правног следбеника „Piraeus bank“, а.д. Београд, коју заступа пуномоћник Небојша Радовић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Звездан Живанов, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 270/21 од 24.03.2021. године, у седници одржаној 16.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 270/21 од 24.03.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 4765/2017 од 09.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му исплати износ од 1.509.865,29 динара на име главног дуга са законском затезном каматом почев од 01.01.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, укинута је решење Основног суда у Новом Саду И Ив 297/17 од 23.02.2017. године (очигледном грешком у писању наведено је И Ивк 279/17 од 23.02.2017. године). Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 309.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 270/21 од 24.03.2021. године, жалба тужиоца је делимично усвојена и делимично одбијена и пресуда Основног суда у Новом Саду П 4765/17 од 09.11.2020. године, преиначена у побијеном одбијајућем делу тако што је тужени обавезан да тужиоцу исплати износ од 1.453.743,16 динара са законском затезном каматом на износ од 550.809,90 динара почев од 01.01.2017. године до исплате и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 209.512,15 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. У преосталом одбијајућем делу и у делу којим је укинута решење о извршењу од 23.02.2017. године наведена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 87.616,20 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначујућем делу (којим је усвојен тужбени захтев) тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију туженог захтевајући накнаду за трошкове њеног састава.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом чланова 408. и 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 87/18) и нашао да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању 21.02.2008. године закључен је Уговор о стамбеном кредиту између правног претходника тужиоца „Pireus bank“ АД Београд, као даваоца кредита, туженог као корисника кредита и ББ као солидарног дужника, којим је правни претходник тужиоца, одобрила туженом кредит у износу од 32.214,00 CHF у динарској противвредности по куповном курсу Банке на дан пуштања кредита у течај са роком отплате од 240 месеци. Чланом 2. тог уговора је предвиђено да ће као средство обезбеђења кредита служити две бланко менице потписане од стране корисника кредита и солидарног дужника. Као средство обезбеђења уговорена је и извршна вансудска хипотека првог реда на уговором описаној непокретности. По наведеном уговору тужени је 21.02.2008. године, издао бланко меницу серије АА... . Ову меницу тужилац је попунио на износ од 1.509.865,29 динара са роком доспећа 31.12.2016. године. Тужилац је дописом од 04.09.2014. године известио туженог да је враћање кредита у кашњењу те да доспеле обавезе нису испуњене упркос писаним и усменим упозорењима, због чега раскида уговор и проглашава кредит доспелим у целости. Доспелост кредитне обавезе банка је прогласила 19.08.2014. године, а после овог датума корисник кредита је вршио уплате закључно са 03.11.2016. године. У циљу наплате потраживања банка је активирала извршну вансудску хипотеку на непокретности у власништву туженог и дана 24.10.2016. године одржана је аукција на којој је банка као хипотекарни поверилац дала највишу понуду у висини од 18.000 евра. Уговор о купопродаји је закључен 02.11.2016. године и за постигнуту купопродајну цену је умањена обавеза корисника кредита на име дуга по кредиту. Купљену непокретност банка је накнадно продала новом купцу за цену од 21.000 евра уговором од 08.05.2017. године. Дана 21.05.2019. године сачињен је предлог уговора о конверзији којим се банка обавезала да преостали дуг по уговору о кредиту од 8.439,88 CHF конвертује у дуг индексан у еврима по курсу за конверзију који би износио 7.488,14 евра и да тако конвертован дуг умањи у складу са Законом о конверзији стамбених кредита за 38%. Након извршене конверзије и умањења дуг би износио 4.642,65 евра. Тужени није прихватио понуду за закључење уговора ове садржине. Вештачењем је утврђено да су средства добијена реализацијом хипотеке усмерена на отплату главнице, да је на дан ове продаје остао неизмирени део главнице од 550.809,90 динара, а да преосталих 902.933,26 динара представља камату доспелу до дана вештачења 31.12. 2016. године, па укупно потраживање на дан вештачења износи 1.453.743,16 динара. Тужени је против правног претходника тужиоца водио парнични поступак са тужбеним захтевом за утврђење ништавости наведеног уговора о кредиту

и евентуалним тужбеним захтевом за раскид уговора који је правноснажно окончан пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7183/18 од 11.04.2019. године, којом је потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П 4163/14 од 22.02.2018.године којом је одбијен тужбени захтев (осим у погледу одредбе о измени висине уговорене каматне стопе) као и евентуални тужбени захтев.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев применом одредбе члана 37. став 1. Закона о меници са образложењем да је протекао рок презентовања менице на исплату јер је доспелост одређена на меници на дан 31.12.2016. године, па како је правни претходник тужиоца као извршни поверилац поднео предлог за извршење на основу веродостојне исправе – бланко менице (коју је тужени издао као средство обезбеђења по закљученом уговору о кредиту од 21.02.2008. године) тек 21.02.2017. године, то је изгубио право на исплату меничног износа од меничног дужника. Те да је потраживање истакнуто у меници и застарело применом члана 78. став 2. Закона о меници.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и заузео супротно правно становиште и нашао да је тужбени захтев тужиоца (делимично) основан и да је тужени у обавези да тужиоцу исплати новчани износ утврђен вештачењем, обавезујући га да тужиоцу исплати износ од 1.453.743,16 динара са законском затезном каматом на износ главног дуга од 550.809,90 динара почев од 01.01.2017. године до исплате. Према образложењу другостепене одлуке чињеница да је меница поднета на наплату по истеку рока из члана 37. Закона о меници није од утицаја на обавезу туженог, с обзиром на то да је тужени одредбом члана 2. уговора о кредиту (потписивањем уговора и предајом менице) преузео личну обавезу да добијени износ новца врати са уговореном каматом и да својом имовином одговара за обавезе из уговора о кредиту, а на који се примењују одредбе Закона о облигационим односима. Због тога обавеза туженог да тужиоцу врати, односно исплати тражени износ проистиче из уговора о кредиту.

Становиште другостепеног суда је правилно.

Према члану 1065. Закона о облигационим односима- ЗОО, уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време за неку намену или без намене, а корисник кредита се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и начин како је то утврђено уговором. У члану 279. ЗОО прописано је да на доспелу, а неисплаћену уговорену или затезну камату као и на друга доспела повремена новчана давања не тече затезна камата изузев када је то законом одређено. Начин уговарања редовне затезне камате на новчано потраживање регулисан је члановима 399. и 400. ЗОО.

Нису основани наводи ревизије којима се указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право. Наиме, правилно је заузето правно становиште у побијеној пресуди да се у конкретном случају примењују одредбе Закона о облигационим односима- ЗОО, релевантне за обавезе из основног правног посла - уговора о кредиту. Без обзира на то што је потраживање обезбеђено меницом (као средством обезбеђења) застарелост се цени по правилима из Закона о облигационим односима, а не по правилима о застарелости из Закона о меници. У конкретном случају

се примењује општи рок застарелости потраживања из члана 371. ЗОО с обзиром на то да је предметни дуг настао по основу Уговора о кредиту.

Околност што је извршни поверилац покренуо поступак за наплату потраживања по основу веродостојне исправе (менице) не значи да се поступак мора окончати по одредбама Закона о меници. Ово из ралога што између странака није закључен апстрактни правни посао, већ каузални (уговор о кредиту) где је меница само средство обезбеђења у случају неиспуњења обавезе из уговора о кредиту (задоцнелог испуњења). Како је основ спора дуг из уговора о кредиту за који тужени одговара то се застарелост потраживања има ценити према Закону о облигационим односима, имајући у виду да је основ одговорности туженог уговор о кредиту, а не правоваљаност менице као средства обезбеђења. Вештачењем је утврђена висина потраживања тужиоца према туженом. У таквој ситуацији, по оцени Врховног касационог суда правилно је другостепени суд применио материјално право када је обавезао туженог да плати тужиоцу предметно потраживање, са припадајућом законском затезном каматом.

Осталим ревизијским наводима оспорава се утврђено чињенично стање, што у поступку по ревизији није дозвољено на основу члана 407. став 2. ЗПП.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета на основу одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Одлука о трошковима одговора на ревизију донета је на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер ти трошкови нису потребни ради вођења парнице.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић